

BETÆNKNING

Afgivet af Erhvervsudvalget

vedrørende

Forslag til: Inatsisartutlov nr. xx af xx. xxx 2016 om udnyttelse af genetiske ressourcer og aktiviteter i forbindelse dermed

(Naalakkersuisoq for Erhverv, Arbejdsmarked, Handel og Udenrigsanliggender)

Afgivet til forslagens 2. behandling

Erhvervsudvalget har under behandlingen bestået af:

Inatsisartutmedlem Siverth K. Heilmann, Atassut, formand

Inatsisartutmedlem Aqqaluaq B. Egede, Inuit Ataqatigiit, næstformand

Inatsisartutmedlem Justus Hansen, Demokraterne

Inatsisartutmedlem Suka K. Frederiksen, Siumut

Inatsisartutmedlem Iddimanngiu Bianco, Inuit Ataqatigiit

1. Forslagets indhold og formål

Forslagets formål er at sikre, at Grønlands Selvstyre modtager en rimelig del af den værdi og viden, som skabes ud fra genetiske ressourcer fra Grønland, og de øvrige økonomiske og ikke-økonomiske fordele, som opstår som følge af udnyttelse af genetiske ressourcer fra Grønland. Endvidere er et formål med forslaget at fremme skabelse af større viden om og kendskab til Grønlands genetiske ressourcer.

Biodiversitetskonventionen og Nagoyaprotokollen sikrer, at oprindelseslandet har ret til en rimelig andel af den værdi, der skabes ud fra landets genetiske ressourcer, og fremmer, at viden om de genetiske ressourcer indsamles og offentliggøres. Forslaget indeholder bestemmelser, der har til formål at sikre, at det grønlandske samfund får økonomiske og ikke-økonomiske fordele i forbindelse med udnyttelse af genetiske ressourcer, samt bestemmelser, der sikrer, at viden indsamles, udforskes og offentliggøres.

Værdien af udnyttelsen af genetiske ressourcer er typisk baseret på immaterielle rettigheder, det vil sige den viden og teknologi, som udvikles i forbindelse med forskningen og udviklingen. Undersøgelse af genetiske ressourcer forudsætter en prøvetagning, hvor mængden typisk er yderst begrænset. Dette betyder samtidig, at der ved undersøgelse af de genetiske ressourcer typisk ikke sker en nævneværdig påvirkning af det fysiske miljø. Efter prøverne er indsamlet og taget med tilbage til laboratoriet, kan det være umuligt at sikre rettighederne over prøverne eller at bevise, at de stammer fra Grønland. En forsker eller virksomhed, som i Grønland har indsamlet genetiske ressourcer med henblik på kommerciel udnyttelse, kommer ikke nødvendigvis, som i råstofsektoren, tilbage og henter yderligere materiale. Når først en virksomhed eller forsker har taget prøverne, der for eksempel er nødvendige for at udvikle et produkt til masseproduktion og kommerciel udnyttelse, kommer de ikke nødvendigvis tilbage til Grønland for at hente yderligere.

Den gældende lov har til formål at sikre, at de biologiske ressourcers mangfoldighed beskyttes ved udnyttelse, og at Grønland får en rimelig og retfærdig del af de udbytter og fordele, som følger af udnyttelse af biologiske ressourcer.

Dette er også hovedformålet med forslaget, der er en opdatering af den gældende lov. Nogle uhensigtsmæssigheder ved den gældende lovgivning er fjernet, herunder er lovens anvendelsesområde indskrænket til genetiske ressourcer. Der er derudover taget højde for de tilføjelser, der er kommet til, siden biodiversitetskonventionen trådte i kraft i 1992, herunder Nagoyaprotokollen.

2. Førstebehandlingen af forslaget i Inatsisartut

Der var generel konsensus i Inatsisartut om vigtigheden af, at kontrollere og styre udnyttelsen af Grønlands genetiske ressourcer, således at Grønland kunne høste de størst mulige videnskabelige såvel som økonomiske gevinster af unikke grønlandske genetiske ressourcer. Under drøftelserne blev der udtrykt en vis reservation overfor enkelte elementer i lovforslaget, herunder blandt andet lovforslagets definition af traditionel viden og oprindeligt folk. Der blev også rejst reservation overfor ansøgningsprocedurer for så vidt hvad angår forskeres muligheder for at drive grundforskning.

3. Høringssvar

Forslaget var i perioden fra den 22. december 2015 til den 26. januar 2016 offentliggjort på Grønlands Selvstyres høringsportal.

Forslaget var endvidere i høring hos de følgende myndigheder, organisationer med videre: Formandsdepartementet, Finansdepartementet, Råstofdepartementet, Departementet for Bolig, Byggerig og Infrastruktur, Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug, Departementet for Sundhed, Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender, Departementet for Uddannelse, Kultur, Forskning og Kirke, Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet, Kanukoka, Grønlands Erhverv, Grønlands Politi, Qeqqata Kommunia, Kommuneqarfik Sermersooq, Kommuneqarfik Qaasuitsup, Kommune Kujalleq, SIK, Greenland Business A/S og Visit Greenland A/S.

Naalakkersuisut modtog høringssvar fra de følgende myndigheder, organisationer med videre: Departementet for Natur, Miljø og Justitsområdet

Udenrigsdirektoratet

Greenland Business

Grønlands Erhverv

Kommuneqarfik Sermersooq

Kommune Kujalleq

ColdZymes ApS v/Peter Stougaard

Naturstyrelsen

Råstofdepartementet havde ingen bemærkninger til forslaget.

Departementet for Sundhed havde ingen bemærkninger til forslaget.

Departementet for Fiskeri, Fangst og Landbrug havde ingen bemærkninger til forslaget.

Departementet for Familie, Ligestilling og Sociale Anliggender havde ingen kommentarer til forslaget.

Sulinermik Inuussutissarsiuqartut Kattuffiat (SIK) havde ingen bemærkninger til forslaget.

KANUKOKA bemærkede, at de støtter Kommune Kujalleqs høringssvar.

Der er foretaget en tilpasning af lovforslaget og bemærkningerne på baggrund af de indkommende bemærkninger og kommentarer fra eksperter på området.

3.1 Erhvervsudvalgets kommentarer til høringen

Forslaget har været i en bred høring, udvalget finder dette anerkendelsesværdigt. Udvalget bemærker indledningsvis at Naalakkersuisut på baggrund af de indkomne høringssvar har fremsendt en korrigeret udgave af lovforslaget. Erhvervsudvalget bemærker ligeledes at Naalakkersuisut i et vidt omfang har i mødekommet høringssparternes kommentarer og ønsker om tilrettelser. Erhvervsudvalget skal i den forbindelse henviser til rettelsesblad dateret 1. april 2016 hvori det fremgår at dette rettelsesblad erstatter lovforslaget af 3. marts 2016.

Teknisk set fremstår de almindelige bemærkninger og Naalakkersuisuts gennemgang og replik til de indkomne høringssvar som grundigt. Udvalget bemærker at Naalakkersuisut ikke i alle tilfælde deler høringssparternes holdninger. Naalakkersuisut redegør imidlertid sagligt for sine argumenter for ikke at imødekomme et forslag om en ændring af en bestemmelse.

3.2. Enkelte centrale høringssvar

Det blev i forbindelse med drøftelsen af lovforslaget peget på enkelt aspekter i lovforslaget. Herunder lovforslagets definition af oprindeligt folk. Erhvervsudvalget har set på denne problemstilling. Der blev også udtrykt bekymring i forhold til forskeres ophavsret. Det fremgår af lovforslagets almindelige bemærkninger, at Naalakkersuisut har søgt at adressere disse særlige problemstillinger som høringssparterne har rejst:

Høringssvar fra Udenrigsdirektoratet:

Høringssparten har foreslået, at der i forbindelse med behandlingen af lovforslaget også tages beslutning om gennemførelse af Nagoyaprotokollen i Grønland.

Naalakkersuisut er enig i, at det er hensigtsmæssigt, at der hurtigst muligt sker en stillingtagen til gennemførelsen af Nagoyaprotokollen i Grønland.

Høringssparten gjorde i høringssvaret endvidere opmærksom på brugen af ny terminologi i forbindelse med henvisningen til biodiversitetskonventionen vedrørende oprindelige folk og lokale samfund. Det blev i 2014 under det tolvte møde mellem "the conference of the parties" til biodiversitetskonventionen besluttet at ændre terminologien fra "oprindelige og lokale samfund" til "oprindelige folk og lokale samfund". Det blev i den forbindelse besluttet, at parterne ikke ønskede at åbne op for Nagoyaprotokollen, også selvom det blev besluttet at anvende terminologien "oprindelige folk og lokale samfund" i fremtidige beslutninger under biodiversitetskonventionen. Høringssparten anbefalede derfor at anvende den nye terminologi "oprindelige folk og lokale samfund" i lovforslaget.

Bemærkningerne har givet anledning til at ændre terminologien i forslaget og bemærkninger dertil fra "oprindelige og lokale samfund" til "oprindelige folk og lokale samfund". Naalakkersuisut er i den forbindelse opmærksom på, at biodiversitetskonventionen og Nagoyaprotokollen anvender terminologien "oprindelige og lokale samfund".

Erhvervsudvalget konstaterer at Naalakkersuisut har præciseret begrebet "oprindeligt folk og lokale samfund" på baggrund af høringssvar fra Udenrigsdirektoratet. Udvalget anser på med henvisning til ovenstående denne problemstilling som afklaret. Udvalget finder det i den sammenhæng positivt at nærværende lovforslag er en af grundstenene for at kunne gennemføre Nagoyaprotokollen i Grønland.

Høringssvar fra Grønlands Erhverv

Høringsparten bemærkede, at det burde undersøges, om det er i strid med ophavsrettighederne, at Naalakkersuisut vil publicere forskningsartikler, der er skrevet til andre tidsskrifter. Høringsparten anførte i den forbindelse, at det ville være i strid med principperne om patentrettigheder, hvis Naalakkersuisut offentliggjorde alle forskningsresultater, som forskning inden for området førte frem til. Det ville ifølge høringssparten også medføre, at forskeren ikke havde noget at forhandle med over for andre forskeres forskningsresultater. Offentliggørelsen af eventuelle resultater/rapporter burde ifølge høringssparten derfor kun ske efter aftale med den, der har udnyttelsesrettigheden/patentet, og dette burde klart fremgå af lovforslaget.

Bemærkningerne har givet anledning til, at der i forslagets § 18, stk. 4, er tilføjet en ny sætning om, at offentliggørelse ikke vil ske, idet omfang det er i strid med immaterielle rettigheder vedrørende offentliggørelse af publikationerne.

Erhvervsudvalget kan konstatere at Naalakkersuisut har efterkommet høringssparternes kommentarer herom. Udvalget vurderer at den nye bestemmelse i § 18, stk. 4, afhjælper den af høringssparterne rejste problemstilling.

4. Udvalgets behandling af forslaget

Erhvervsudvalget kan overordnet udtrykke støtte til lovens formål og målsætning og at der med dette lovforslag foretages en modernisering af det lovgrundlag, der regulerer beskyttelsen af Grønlands genetiske ressourcer. Lovforslaget sigter på at balancere flere ligeværdige hensyn, herunder at sikre Grønland en del af det økonomiske udkomme, som anvendelsen af landets genetiske ressourcer kan medføre.

Lovforslaget sigter også på at sikre at den viden, der genereres i forlængelse af den bioteknologiske og genetiske forskning, der løbende foregår af Grønlands genetiske ressourcer kommer Grønland til gavn.

Erhvervsudvalget skal opfordre til at Naalakkersuisut i den daglige forvaltning af lovgrundlagt ikke optræder unødvendigt formalistisk overfor forskningsmiljøer og forskere, der ønsker at bedrive grundforskning på Grønlandsk jord. Det er betydningsfuldt forsat at fremstå som et attraktivt land at bedrive både grundforskning såvel som mere kommercielt orienteret forskning i.

Det er i den forbindelse ligeledes vigtigt, at Naalakkersuisut har blik for at inddrage lokal ekspertise, hvis muligheden viser sig. Her tænker udvalget på et eventuelt fremtidigt sammenspil med ingeniørskolen i Sisimiut, Ilisimatusarfik, Naturinstituttet og forskerhold fra udenlandske universiteter eller private virksomheder. Denne dynamik kendes blandt andet fra tværfaglige læringsmiljøer, hvor forskellige typer af forskere og eksperter arbejder sammen på tværs af faggrænser.

Erhvervsudvalget finder, at det kunne have været spændende, at Naalakkersuisut i forbindelse med høringen af lovforslaget havde inddraget Naturinstituttet, Ilisimatusarfik og DTU i Sisimiut. En høring af disse institutter kunne muligvis have bidraget med nye og interessante vinkler på lovforslaget. Erhvervsudvalget bemærker at Naalakkersuisut flere gange i lovforslagets almindelige bemærkninger udtrykker, at Naalakkersuisut agter i at udstede bekendtgørelser i medfør af nærværende lovforslag.

Erhvervsudvalget finder at dette er positivt, eftersom lovforslaget er teknisk kompliceret, og det er udvalgets vurdering, at bekendtgørelser kan gøre det nemmere for virksomheder og forskere, at håndtere regelsættet i lovgivningen. Erhvervsudvalget skal opfordre Naalakkersuisut til i forbindelse med høringen af kommende bekendtgørelser også at inddrage relevante grønlandske vidensinstitutioner, herunder også Forsøgsstationen i Upernaviarsuk. Da denne arbejder med forsøg og udplantning af forskellige plantesoerter i et arktisk klima og dermed genetik, dog på et mere praktisk niveau.

Det er Erhvervsudvalgets håb, at nærværende lovgivning kan medvirke til at der skabes rammer for at Grønland med tiden både kan høste en økonomisk gevinst, såvel som udviklingen af nye lærings og forskningsmiljøer, samt at grønlandske virksomheder kan indgå i strategisk samarbejde med de industrier, der kan få gavn af denne type forskning og viden.

Det er udvalgets vurdering af de kommercielle muligheder for udnyttelsen af genetiske ressourcer er ganske brede i en række brancher herunder mejeribranchen, fiskeindustrien, levedsmiddelindustrien samt den biomedicinske og den farmaceutiske industri. Det er udvalgets håb at grønlandske virksomheder kan inddrages som partnere, herunder især ved den forskning, der arbejder med genetiske ressourcer, der retter sig mod fødevarerbranchen og fiskeindustrien.

5. Forslagets økonomiske konsekvenser

Erhvervsudvalget finder at forslaget økonomiske konsekvenser er ganske udførligt beskrevet og belyst i forslaget almindelige bemærkninger. Udvalget finder derfor på denne baggrund ikke anledning til at fremkomme med yderligere kommentarer herom.

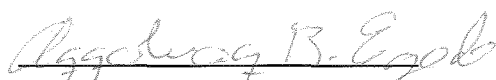
6. Udvalgets indstillinger

Et enigt udvalg indstiller forslaget til vedtagelse

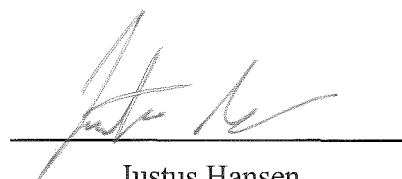
Med disse bemærkninger og med den i betænkningen anførte forståelse skal udvalget overgive forslaget til 2. behandling.

Siverth K Heilmann
Formand

Aqqaluaq B Egede
Næstformand

Justus Hansen

Suka K Frederiksen

Iddimangiu Bianco